

acei elevi, cari cad sub alte considerațiuni. Cu milioanele acestea treaba stă așa, că esagerez dacă îi socotesc la 10% pe aceia, care peste tot nici un folos nu trag învățaturii lor din școală.

Trebue cunoscut poporul simplu dela sate și referințele sale de trai. In școală învață doar fiecare băiat bine-rău să citească și să scrie, dar caute ori-cine împrejur, și găsi-va 10% dintre locuitorii ce știu ceteri și scrie? Astfel de cărturar care știe ceteri și înțelege scrisoarea ce-o primește dela fiul său soldat, cari în Dumineci ori zile ploioase și de iarnă știe silabiza câte ceva din gazeta, ori știe calcula cât îi vine din suma vreunei întreprinderi etc. etc. La jumătate dintre sătenii ieșiți din școli, știința de carte, de regulă să mărginește la vre-o carte de rugăciune. La ceilalți învățarea n'a prins nimic în viață; îndată ce-au încetat a cerceta școala, li-se evaporază întreaga știință, dispăre fără urme, dispăre întâiu pentru-că au fost elevi slabi, prin urmare peste tot au făcut puțin progres, a doua, pentru-că, în urma ocupațiunii lor, sărăciei lor, peste tot n'ajung în poziție și nu dispun de mijloacele necesare, să exerciteze aceea ce-au învățat. Aceasta-i realitatea; n'o pot ilustra mai pe larg într'un articol de ziar, dar mă provoc la toți cari cunosc referințele poporul de rând, n'am oare dreptate.

Apoi asta ar trebui să o considerăm de o axiomă, dela care procedând ar trebui să constatăm, ce fel de rezultat am putea aștepta dela maghiarizarea nemaghiarilor pe calea instrucțiunii populare. Dacă învățământul elementar numai la 10% din popor prinde, atunci urmează că și în privința maghiarizării — nu poate rezulta o procentă mai mare. Poate că vor zice, că și »asta este ceva, ba chiar un rezultat neprețuit«. Dar rezultatul nu este acela, că acele 10% de Români și Slovaci le-au prefăcut în Unguri; n'am ajuns adecă alta decât aceea, că 10% de Români și Slovaci vorbesc ungurește cam așa printre ele. Naște întrebarea, dacă valorează acest rezultat atâta, cât am ostenit noi întru ajungerea lui.

te seducă farmecul traiului lasciv fără de griji, nu cumva să părăsești pe cei cari sunt pe o treaptă cu tine, din motivul că pe tine cei tari,—poate te vor suferi. Tie nu-ți va procura aceasta atâta bucurie, câtă amărăală aceluia, pe cari l-ai părăsit. Și dacă nici aceasta nu ți-ar fi destul, cugetă-te la mine, la acela a cărui viață, nu numai munca grea a scurtat-o, dar și șirurile nenumărate ale cugetelor distrugătoare, cari de multe ori îmi acață condeiul, îmi degeră energia, neputincios văzând esundarea periculoasă, care buni și răi de-opotrivă, mătură tot.

Poate să fi om mare, — și las' să fi — dar fără de inimă, fără de iubire, într'adevăr mare nici când nu vei fi. Nu te încrede dar, de vor admira strălucirea spiritului tău, multe spirite mari au dispărut în noianul uitării, dar inima e bună sau rea, rămâne tot aceea ce a fost până la ultima palpitare. Și tu fiule, poate vei afla de prea mic cercul cunoștințelor mele, dar una totuși trebue se deducă din aceste șire: că mi-a fost inima plină de iubire. Impărtașitu-s-a din aceasta și alții și n'a secat nici când, ci din contră s'a înmulțit. N'am clasificat iubirea, fie-care atâta a primit, cât a meritat. Unul mai mult altul mai puțin.

(Va urma).

Aici nu vorbesc deocamdată cel puțin despre acele extremități, cari s'au auzit la anchetă, și anume din gura bărbaților distinși, de exemplu, că limba de învățământ în toate școlile trebue să fie cea maghiară, că întreg învățământul popular trebue statificat și în scopul acesta «trebue să fie banii» — toate astea, precum și declarațiile presei, nu sunt alt-ceva, de cât demonstrațiune, licitare la premiul patriotismului — zic nu vorbesc despre astea, ci rămân numai la conținutul în proporție moderat al proiectului ministerial. Insuși acest proiect moderat ca atare întru atâta lovește în acel drept al naționalităților, despre care susține și domnul ministru că trebue menajat, anume ca nime să nu fie jignit în conservarea sa națională (a naționalității sale), întru atâta izbește în drepturile de autonomie legală a confesiunilor, întru atâta expune naționalitățile unei secături continue, întru atâta restabilește acel sistem burocratic detestabil, care a făcut epoca absolutistă atât de urgentă: încât de sute de ori stricăm mai mult »închegării naționale« accentuată cu mare emfază, stricăm »înțelegerii reciproce«, decât dacă am învățat copiii naționalităților să declameze câte-o poezie plină de patriotism, cele 10% de nemaghiari, să vorbească și să scrie ungurește ca vai și-amar.

Prin o astfel de înțelepciune de guvernament nu vom izbuti să închegăm națiunea ci vom face, să devină laxă legătura coexistenței noastre de 1000 ani pe acest pământ. Nu în privința limbii, ci în privința alipirii către patrie „să ne înțelegem reciproc“. Aceea nu este alt-ceva decât o halucinațiune, asta însă este posibilă, dar este de lipsă să nu ne legăm de nime, ci să ne nițuim, ca fie-care cetățean al statului maghiar politic, să se numească bucuros fiu al acestei patrii.

Convenția comercială între Austro-Ungaria și România. Se comunică din București, că ministrul președinte al României dl Dimitrie Sturdza, în călătoria sa la Karlsbad se va opri în trecerea prin Viena, spre a confera cu contele Goluchovsky privitor la încheierea convenției comerciale între Austro-Ungaria și România.

Mandatul baronului Bánffy. Comisiunea pentru verificarea mandatelor a ținut Vineri la 12 ore sub președința lui Vörös László ședință, în care a fost censurat mandatul baronului Bánffy. Comisiunea a aflat mandatul în ordine, și astfel a declarat pe nobilul baron deputat ales.

Acordul croat. Un membru al comisiunii regnicolare a declarat unui raportor de ziar, că raportul oficios asupra acordului stabilit în subcomisiunile comisiunii maghiaro-croate ascunde ceva. Anume se zice în acel raport, că Croația numai atunci își va plăti toate investițiunile de până aci și din viitor, dacă aceste investițiuni vor fi întrebuintate în comunitate cu Ungaria.

Raportul oficios ascunde mai departe și la punctul despre pozițiile budgetare ale ministrilor de resort, în care punct se spune apriat, că Croația numai la acelea erogațiunii este dator să contribuie, cari s'au întrebuintat pentru investițiunile de pe teritoriul croat.

Serbarea dela Putna.

În fața dispoziției rectorului din Budapesta, prin care studențimea română e oprită, sub pedeapsa de relegare, a lua parte la serbările din 2 Iulie dela Putna, studențimea română dela toate universitățile din Europa a decis să ridice protest. După protestul tinerimii dela universitățile din Austria primim acum protestul studenților români dela universitățile Germaniei, adresat ministrului de culte unguresc Berzeviczy.

Eată textul protestului:

Excelență,

Pentru a serba în mod pacinic amintirea lui Ștefan cel Mare, erou al trecutului românesc și al creștinătății întregi, Români din Bucovina, țara, în care i-a fost reședința, pregătesc împreună cu cetățenii regatului român oficierea unui parastas solemn în mănăstirea Putna, fundată de el, unde i-se odihnesc osâmintele. Și Români din toate părțile să asociază la această serbare.

Guvernul austriac a înțeles caracterul pacinic al serbării știind că slăvirea eroilor trecutului e o datorie de pietate a fiecărui popor civilizat și că aceasta nu implică de loc urmărirea unor scopuri politice sau iredentiste. Așa fiind, guvernul austriac nici nu caută să pună piedecă sau să interzică cu desăvârșire o manifestare pur culturală pacnică, fără caracter politic al unui popor, care ori-cum există, ca și trecutul său cu faptele și eroii lui, a cărui conștiință etnică nu numai că nu poate fi desființată prin mijloace violente, ci din potrivă să întărită prin aceasta. Tot astfel M. S. Impăratul Austriei și Regele Ungariei n'a văzut în readucerea osâmintelor lui Kossuth și Rákoczy și în cultivarea trecutului unguresc decât o manifestare națională, culturală, netendentioasă și a privit cu ochii luminați și binevoitori al unui punct de vedere superior sârbătorirea trecutului unuia din popoarele sale. Tot astfel guvernul și autoritățile României îngăduie Maghiarilor din țară să și serbeze în absolută și netulburată liniște zilele lor mari naționale.

La pelerinagiul pios la mormântul lui Ștefan cel Mare în mănăstirea Putna din Bucovina voește să ia parte prin delegații și studențimea română din Ungaria, ca și aceea din toate țările. Dar spre uimirea orî cărui om civilizat aflăm, că rectorul magnific al universității din Budapesta a interzis studenților români participarea la acea serbare sub pedeapsa excluderii din universitățile ungurești. Aceasta e o rea înțelegere a caracterului acelor manifestațiuni sau o încălcare a achizițiunilor celor mai frumoase și mai nobile, cu care secolul din urmă se poate mândri.

În numele principiului sfânt al civilizațiunii și al libertății, studenții români dela universitățile Germaniei protestează pe lângă excelența voastră și pe lângă întreaga lume civilizată în contra acestei măsuri nepotrivite cu timpurile, în care trăim și vă asigurăm, că astfel de măsuri nu vor înabuși în Români din Transilvania și Ungaria conștiința lor de Români.

Prin situațiunea lor geografică la porțile Orientului Români și maghiarii au avut aceeași rol de îndeplinit în trecut: păzirea creștinătății primejduite de expansiunea distrugătoare a păgânismului, aceeași situațiune geografică le impune să lucreze și în viitor mână în mână în contra primejdiilor comune. Dar prin astfel de măsuri nu vom ajunge nici odată la apropierea celor două națiuni pentru o luptă comună, ori cât de mare ar fi necesitatea ei.

În numele libertății, dreptății, civilizației și păcii precum și al interesului comun protestăm și Vă rugăm Excelență, să întreprinzi pentru revocarea aceluia ordin.

T. Bratu.

P. Mihaileanu

I. Dragu.

A. Bogdan.

Din Dietă.

Budapesta, 10 Iunie.

După feriile delegaționale, Dieta eri a ținut prima ședință ordinară. Afaceri vechi, neresolvate s'au desbătut pe scurt una după alta. Astfel era afacerea anectării comunei Sándor la orașul Szabadka.

Act vechiu ce-și aștepta rezolvarea erau și acelea date de producenții și comercianții de vin, pentru ștergerea clauzei de vamă a vinului italian.

La discuția asta au luat parte Babó Mihály, Szederkényi Nándor, Darányi Ferencz, bar. Kaas Ivor, Visontai Soma și Rakovszky. István, Le-a răspuns ministrul Hieronymi, aprobat de corul partidului său.

Ședința s'a terminat la ora 2¹/₂

† Pavel Milovan.

Un veteran și fruntaș al vieții noastre publice românești din părțile aradane, Pavel Milovan, fost notar pensionat, președinte al comitetului parochial din Mândruloc, membru în comitetul de supraveghiere a institutului de credit și economii «Victoria», s'a stins eri, în mod subit, lăsând în urma sa generale și profunde regrete.

Decedatul a făcut parte din pleiada acelor oameni harnici și de inimă, cari au intrat în serviciul administrativ pe timpul absolutismului pentru a fi de sprigin și în serviciul poporului. Ca notar în Mândruloc, în decurs de aproape patruzeci de ani, el este nu slujbașul ci părintele poporului, conducător zelos și devotat tuturor cauzelor sale.

Inimă verde românească, Pavel Milovan posedă și caracterul și conștiința datorințelor împlinite, pentru a nu fi silit a-și ascunde sentimentele ce-l împodobeau. Astfel ultima oară l'am văzut în sala comitatului, în ședința memorabilă pentru limbă, dându-și votul.

Venerat și prețuit de largi cercuri sociale în cari a fost cunoscut, ca om de esemplare virtuți — el apune senin, cum i-a fost și sufletul, într'o neștearsă și duioasă amintire.

Depunem omagiile noastre de sincere condoleanțe la racla bunului amic și bărbatului vrednic.

*

Vestea morții lui Pavel Milovan a produs generale regrete. Institutul „Victoria“ a arborat steag negru și a dat următorul necrolog:

Direcțiunea institutului de credit și economii „Victoria“ din Arad, cu adâncă durere vă anunță trecerea din viață a dlui Pavel Milovan, vrednicul membru al comitetului de supraveghiere și credincios prieten al institutului nostru, care a răposat azi la 10 ore a. m. în mod subit.

Fie-ți țărina ușoară și memoria binecuvântată!
Arad, 10 Iunie 1904.

Direcțiunea institutului.

Inmormântarea se va face Duminecă la 11 ore a. m.

Alegerile pentru dieta Bucovinei.

În patentul împărațesc din 3 Iunie n. c. dieta Bucovinei a fost disolvată.

Guvernul țării din Cernăuț a și scris deja alegerile pentru dieta țării și a stabilit locul și timpul alegerilor de deputați precum urmează:

I. Alegerile deputaților din comunele rurale vor avea loc în 22 Iulie st. n. 1904.

Câte un deputat au a alege următoarele districte electorale rurale:

1. Cernăuț.
2. Cotmani.
3. Rădăuț.
4. Sadagura.
5. Siret.
6. Storojineț.
7. Suceava.
8. Vașcăuț.
9. Zastavna.
10. Vijnița cu Putila.
11. Gurahumorului cu Solca.
12. Câmpulung cu Dorna.

Dacă alegerea deputatului în unul din districtele electorale numite, din cauza împrejurărilor prevăzute în § 45 al regulamentului electoral nu se va putea fini în ziua de 22 Iulie n. c. atunci ea se va urma respective se va amâna pe ziua de 23 Iulie n. c. 1904.

II. În orașele Cernăuț, Rădăuț, Siret, Suceava alegerile de deputați vor avea loc în 26 Iulie n. c. și în cazul dacă nu se vor putea termina în acea zi, ele se vor urma și în ziua de 27 Iulie 1904.

Fiecare oraș formează districtul de ale ere și totodată și locul de alegere.

III. Camera de comerț și industrie va alege în localul propriu în ziua de 26 Iulie n. 1904 doi deputați.

IV. Marea proprietate va alege deputați în ziua de 28 Iulie n. 1904 și anume corpul I de alegere doi deputați, iar corpul al II-lea opt deputați.

Corpul I de alegere al marilor proprietari este provocat a înainta, conform § 9 al regulamentului electoral, bilete de votare la sediul i. r. al guvernului țării până la 28 Iulie n. 1904.

Lista alegătorilor corpului al II-lea al marilor proprietari se va publica conform § 23 al regulamentului electoral în foaia țării („Cernowitzer Zeitung“), iar alegerea deputaților din acest corp va avea loc în 28 Iulie n. 1904 în Cernăuț, în sala de ședințe a guvernului i. r. al țării.

Răsboiul ruso-japonez.

Nu ne putem face o idee clară despre situațiunea de pe câmpul de război, de ore-ce ambele părți beligerante fac mare secret de planul de război și de operațiunile ce au de cuget să înceapă în curînd. O telegramă sosită azi din Londra vestește că sosind corpul IV de armată siberian, Kuropatkin a început să înainteze, însă nu în contra Port-Arthurului, ci contra Feng-vang-cengului. Armata rusă înaintează în cerc colosal între Siniang și Saimatsi., pentru a ataca pe Kuroki din mai multe părți de-odată.

La Saimatsi s'a lovit deja o brigadă japoneză cu o avant-gardă rusă. Probabil că din partea Japonezilor au fost numai o demonstrațiune mai energică, pentru a împedea înaintarea Rușilor. Telegrama japoneze oficioase neagă, că asediul Port-Arthurului ar fi început deja. Japonezii nu se vor dimita la asediu, până ce nu vor sosi tunurile și nu se vor apropia mai mult cu flota de port.

Inaintarea lui Kuropatkin.

Fusan, 10 Iunie n. Rușii au început deja serios să înainteze. Inaintare se face de-a lungul liniei ferate ear avant-garda a ajuns deja la Lassi. Primind Kuropatkin și al IV corp de armată, acum se simțește silit să se pună în acțiune luând ofensiva. Inaintarea se face în cerc mare cum a ordonat generalisimul, spre Feng-vang-ceng. Ambele armate contrare astfel se vor găsi peste scurt timp față'n față.

Londra, 10 Iunie. „Moring Post“ raportează: Japonezii au atacat la Saimatsi cu o brigadă de 6000 oameni pe Ruși. Inaintarea asta probabil dovedește că în curînd o armată mai

mare va ataca, ori că este numai o demonstrațiune din partea Japonezilor pentru a provoca pe Ruși să desvoalte în direcțiunea asta mai multă forță.

Asediarea Port-Arthurului.

Londra, 10 Iunie n. Vestei, că Japonezii au îndreptat deja un atac vehement împotriva Port-Arthurului, cu care ocaziune acestia au suferit pierderi grave, nici aci, nici în Shanghai nu i-se dă crezământ. Spioni japonezi au pătruns săptămîna trecută în Port-Arthur, unde au împărțit ședule printre chinezii din oraș, promișându-le mari remunerațiuni dacă vor secunda armaia japoneză în asaltul contra orașului.

Un mașinist Chinez, care a lucrat 6 luni în arsenalul din Port-Arthur, părăsînd în curînd orașul, a declarat corespondentului Standard, că eșiea portului și acum este închisă, așa că numai contra-torpiloii mai mici pot circula fără pericol. Port-Arthurul este încunjurat de pe uscat cu un șanț de 15 urme de lat. De pe vapoare au dus Rușii pe bastioanele fortului numai câte-va tunuri cu tir repede. Lupte serioase cu Japonezii afară de Port-Arthur nu s'au dat până acum.

Londra, 10 Iunie n. Generalul Stoessel a ordonat expulsarea tuturor Chinezilor din Port-Arthur, fără considerare la caracterul lor.

Londra, 10 Iunie. Cum îi-se anunță lui «Daily Mail», în Tokio se vorbește, că asediarea Port-Arthurului a fost amînată pîn'atunci, pînă când sinul Talienvan nu va fi curățit de tot de mine, spre a se putea transporta pe uscat tunuri grele de asediu. «Daily Chronicle» află, că deși navigațiunea în Dalny este liberă, totuși este încă periculoasă din cauză că în sinul Talienvan se află și acuma vr'o 1600 mine submarine, a căror îndepărtare costă cel puțin 10 zile.

Două vase comerciale ruse, cari n'au putut la timp să se refugieze, au fost în golf scufundate.

Londra, 10 Maiu. «Daily Telegraph» află din Tokio că comandantul celei de a patra flotile japoneze raportează că afară de canoniera Giliak ar fi sărit în aer și altă canonieră rusă de acelaș tip, în ziua de 4 Iunie.

Petersburg. — După o depeșă primită de „Novoie Vremia“ detașamente rusești neliniștesc garnizoanele japoneze din Coreea și înaintează spre est până la Gensan și la vest până la And-Ju, și la sud până la Pojeng-Jang.

Agenția rusă află din Liaoiang știrea răspîdită de Chinezi după care Port-Arthur ar fi fost atacat cu energie, în mod simultan pe mare și pe uscat, în ziua de 6 Iunie. Atacul a fost respins cu mari pierderi pentru Japonezi, al treilea corp de armată japonez fiind chiar distrus.

Pozițiunea Japonezilor la Kwantung ar fi, zice se, foarte grea.

Știri provenind din aceeași sorginte, spun că escadrelle rusești s'au reunit la Port-Arthur în urma unei mari bătălii navale, în care vase japoneze ar fi scufundate.

Tokio, — Oficial. — Sgomotul că cuirasatul Shikishima ar fi fost scufundat prin explozia unei mine, e cu totul ne întemeiat.

Agenția Reuter este informată că patru canoniere făcînd lună, la miezul nopții, o recunoaștere la intrarea băii Port-Arthur, au fost atacate cu un foc violent de bateriile portului,

Canoniera Nr. 4 a fost atinsă de 8 ori și stricată. Un matelot a fost ucis și doi răniți.

Importanța Port-Arthurului.

Un ofițer rus expunea de curând o teză cunoscută, că rolul cetăților întărite este nul în război și că totul depinde de marele bătălie date în câmp deschis de ambele armate beligerante. După dânsul, generalul Kuropatkin este departe de a face greșala pe care a făcut-o comandantul francez la 1870 cu Metz-ul. Apoi ofițerul rus zice că Japonezii fac o mare greșală că pun atâta preț pe cucerirea Portului-Arthur. „Atâta mai bine pentru noi, adaugă, el, vom putea să ne concentrăm în liniștea Liao-Yang...“ Dacă cumpănim mai bine lucrurile, vedem că nu e tocmai așa. Rusia spunea nu de mult, prin gura Suveranului său, că posesiunea Port-Arthurului era indispensabilă pentru stabilirea sa definitivă și dominațiunea sa asupra mărilor din Extremul-Orient.

În adevăr, autocrația cea mai ambițioasă cu greu ar fi putut găsi pe charta lumii o poziție geografică mai de învidiat, un punct strategic mai preponderant. Acolo este „Bosforul orientat“ pe care o altă generație rusească a crezut că-l găsește la Vladivostok. Port-Arthurul comandă golful Petchili tot așa după cum Constantinopol închide intrarea Mării Negre; acest loc domină Marea Galbenă și face să se simtă acțiunea sa până în China și Coreea. Afară de aceasta mai este, sau va fi, o stațiune navală de primul ordin; nu trebuie de cât să se facă o tătură cu peninsula Coadă-de tigr, pentru a utiliza în mare acest minunat port, cel mai vast și mai bine adăpostit.

Aceste avantagii, pe care Rusia n'a avut încă timp să le exploateze, le sconta mai dinainte, făcând din Port-Arthur centrul viitoare sale expansiuni. Dalny, creațiune administrativă, nu era decât fantasia personală a unui ministru mai mult îndrăzneț, decât fericit în concepțiunile sale. Era un decor de teatru, la fel cu acela pe care l'a născocit Potemchin, ca să facă pe împărăteasa Caterina să creadă că Crimeea e populată. Port-Arthurul era locuit; erau acolo funcționari, marinari și soldați: s'au construit stabilimente militare, iar vice-regele își luă reședința acolo. Port-Arthurul era, ceea-ce se numește „o capitală“ și printr'aceasta un obiectiv pe care Japonezii nu puteau să nu pună ochii, fără a nu călca principiile lui Napoleon și Moltke.

Și asupra acestui punct Rușii s'au înșelat așa de puțin, în cât au concentrat la Port-Arthur mijloace de apărare importante: cele două divizii de câmp, trupele de fortăreață, și echipagiile vaselor, formează împreună o trupă de 50.000 de oameni care bine comandată, cum este de generalul Stoessel, poate rezista mai multe luni. Cu toate acestea, la război se poate întâmpla ori-ce, și înaltul comandament se poate aștepta și la căderea Portului-Arthur. În cazul acesta, generalisimul Kuropatkin va vedea că consecințele acestui dezastru ar fi ireparabile, și nu s'ar putea lăuda cu lunga sa imobilitate.

În acest caz 50.000 de oameni ar capitula la Port-Arthur. Acest dezastru nu e fără precedent; capitulațiile de la Metz și de la Sedan au fost mai grave, mai neuitate pentru istoria Franței; și totuși Franța la 1870 a regăsit aproape imediat soldații, în țară, pe când Rusia trebuie să l transporte pe-ai să-i dealungul interminabilului Transiberian. Experiența concentrării actuale demonstrează că pentru a aduce în Manciuria 50.000 de oameni trebuiesc două luni întregi.

Și cu toate acestea nu importă așa de mult pierderea de oameni și de timp; este mai îngrijitoare situația strategică a Rușilor, atunci când Japonezii vor fi instalați în Port-Arthur și când va trebui un nou asediu pentru a-i depărta. A se transporta tot materialul necesar unui asediu, a organiza totul, la celalalt capăt al lumii și fără ajutorul mării, — este o sarcină peste puterile omenești. Asemeni eforturi se fac, dar numai atunci când e în joc viața țerei ce e în cauză.

Iată perspective întunecate. Dar mai e un punct și mai negru încă; căderea Port-Arthurului ar aduce după sine, sub o formă sau sub alta, ruina flotei ruse și stăpânirea mării va fi exclusiv a Japoniei. Pe continent nu vor putea fi prinși, căci vor avea facultatea de a se imbarca și debarca în ori-ce punct vor voi; războiul va degenera într'un joc „de ascunsele“, în care ursul rus va fi păcălit într'una de maimuța japoneză.

Atunci, nu va mai fi cu putință vre-o ofensivă mare, vre-o izbire de masse întregi; cam-

pania din 1904 va fi decisivă în Extremul-Orient. Rușii știu aceasta; de aci, speranța pe care o pun în flota din Baltica, dacă va reuși vre-o dată să se intrunească cu cea din Port-Arthur; de aci grija cu care își pregătesc concentrarea dela Liao-Yang, pentru a interveni, după încetarea ploilor de vară, cu toate forțele unite, și cu un pronunțat avantaj numeric.

Fără îndoială, în timpul acestei încete pregătiri, Kuropatkin rămâne lipsit de prejudecățile cari au făcut pe Bazaine să facă un marș înapoi spre Metz, s'au cari siliră pe Mac-Mahon să îndrepteze spre această cetate marșul fatal care trebuia să se sfârșească la Sedan. Dar va putea oare să păstreze până la sfârșit, la curte, inițiativa întregă a actelor sale? De pe acum se vorbește de o celoană de 30.000 de oameni mobilizați la Liao-Yang pentru a merge spre Port-Arthur, apoi opriți din ordinul lui Kuropatkin, după luarea Kin-ciului. Amiralul Alexeieff, se zice, ar fi de părere să se reia marșul cu ori-ce preț și această opinie ar face obiectul unei grave neînțelegeri între generalul șef și dânsul.

ACADEMIA ROMÂNĂ.

CONCURSURI PENTRU PREMII.

1904

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

VIII. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891 până la acordarea premiului, se va decerne în sesiunea generală din anul 1905 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor. — (Deciz. 5 Aprilie 1900 și 25 Martie 1904).

Punctele de căpetenie ale programului sunt cele următoare:

1. Teritoriul colonizațiunii române în țările din dreapta și din stânga Dunării-de-jos.
2. Teoriile vechi și nouă despre originea și locuințele Românilor în cursul evului mediu.
3. Migrațiunea popoarelor în țările dunărene și înrăuririle reciproce dintre barbari și elementul român, de la părăsirea Daciei Traiane până la înființarea Imperiului bulgar.
4. Românii și Bulgarii în timpul Imperiului bulgar și al celui romano-bulgar și relațiunile lor cu popoarele din stânga Dunărei.
5. Originele Principatelor române.

Lucrarea va fi întemeiată pe un studiu cât mai amănunțit și conștiințios al izvoarelor antice și medievale: autori, inscripțiuni, documente și ori-ce resturi ale vechimii, utilizându-se și toponimia, limba și în genere ori fântână ce ar putea contribui la lămurirea cestiunii.

Terminul prezintării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembrie 1904.

IV. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1905 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Starea economică și socială a României actuale. — (Deciz. 3 Aprilie 1900.)

Lucrarea va înfățișa un studiu și un inventar asupra stării noastre economice și sociale, tractând despre toate institutiile economice și sociale astăzi existente.

Dăm aci, în rezumat, împărțirea lucrării: *Teritoriul și suprafața*, cuprinzând, pe lângă suprafața României, un studiu asupra terenului și climatei, precum și asupra diviziunilor administrative.

Populațiunea cu ochire asupra trecutului. — Populațiunea rurală și urbană. — Mișcarea populațiunii, — Compozițiunea populațiunii.

Profesiuni și clasificări diverse ale populațiunii.

Proprietatea din punctul de vedere juridic, economic și social.

Agricultura. — Administrațiune, — statistică, — teritoriul agricol. — Cultura mare, medie și mică. — Salarii agricole. — Sistem de exploatațiune.

Plante cultivate. Cereale și alte plante cultivate.

Animale domestice. — Speciile și statistica animalelor domestice.

Producțiunea viilor în trecut și prezent. — Berea și alcoolul.

Pădurile. — Suprafața și regiunile păduroase. — Valoarea pădurilor.

Industria. — Starea industriei. — Regimul industrial. — Salarii industriale. — Industria mare și mică

Mine și cariere. — Ochire generală asupra stării industriei miniere în România. — Exploatațiunea de mine și cariere.

Comerțul interior și comerțul exterior. — Ochire asupra trecutului și studiu asupra stării actuale.

Căi de transport pe uscat. — Navigațiunea maritimă și fluvială.

Poște și telegrafe. — Ochire asupra trecutului. — Starea actuală.

Monete — Sistem monetar. — Statistica monetară.

Credit, bănci și instituțiuni de prevedere. — Banca Națională. — Creditul funciar rural și cel urban — Case de economie. — Asigurări. — Societăți de ajutor mutual și cooperative.

Finanțe publice. — Sistemul bugetar al României. — Bugetul Statului. — Sistemul de impozite. — Veniturile Statului.

Finanțe locale. — Statistica finanțelor locale, județene și comunale.

Datoria publică. — Studiu comparativ cu străinătatea.

Un capitol special se va consacra pentru starea actuală a României, cuprinzând toate gradele de învățământ și toate așezămintele de cultură.

Terminul prezintării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembrie 1904.

X. *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1905 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Poporul român din Ungaria și Transilvania dela început secolului XVIII încoace. — (Deciz. 25 Martie 1900).

Scrierea va cuprinde:

1. Starea morală, juridică și economică a poporului român dela început secolului XVIII încoace. Faptele cari au avut cea mai mare înrîurire asupra dezvoltării culturale poporului român în decursul acelu secol.

2. Mișcările etnice, politice și sociale ale Românilor din Ungaria și Transilvania înainte și după reformele lui Iosif II.

3. Scopurile urmărite de Maghiari până la 1848. Normele și tendințele administrative imperialiste; viața religioasă, intelectuală și economică și Românilor până la 1848.

4. Epoca dela 1848 până la 1866. Încercările de înțelegere între Maghiari și Români. Luptele dintre aceste două popoare. Măsurile luate de guvernul absolutist. Reforme în legislațiune și administrațiune. Reorganizarea bisericii române de către Șaguna pe baze nouă. Dezvoltarea culturală a Românilor.

5. Înființarea regimului dualist. Promisiunile făcute Românilor. Legile naționalităților. Destințarea autonomiei Transilvaniei. Regimul dualismului. Starea Românilor sub acest dualism.

Terminul prezintării manuscriptelor la concurs la 1 Septembrie 1904.

XI. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1905 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Istoria vânilor în România dela început și până în zilele noastre. — (Deciz. 4 Aprilie 1900).

Terminul prezintării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembrie 1904.

(Va urma.)

Din străinătate.

Nota pontificală. „Le Temps“ reproduce după „L'Humanité“ următoarea scrisoare de protestare adresată de Papa tuturor guvernelor contra călătoriei lui Loubet la Roma:

Venirea oficială la Roma a d-lui Loubet, președintele Republicii franceze, a fost un eveniment de o gravitate atât de excepțională în cât Sfântul Scaun nu poate să-l lase să treacă fără a atrage asupra lui luarea aminte cea mai seri-

oasă a guvernului pe care Excelența voastră îl reprezintă.

E de neapărată trebuință să amintesc că șefii statelor catolice, legați prin legături speciale de pastorul suprem al Bisericii, sunt dator să arate cele mai mari atenții, ca și Suveranii statelor necatolice, în ceea ce privește demniitatea, neatrănarea și drepturile sale imprescriptibile. Această datorie, recunoscută și ținută în seamă până acum, de toți, cu toate motivele grave politice, de alianță sau de rudenie, se impunea cu atât mai mult celui dintâi magistrat al Republicii franceze care fără să aibă vre-unul din aceste motive speciale, presidează, în schimb, o națiune, ce a fost unită prin cele mai strânse legături tradiționale cu pontificatul roman, se bucură, în puterea unui pact bilateral încheiat cu Sf. Scaun, de privilegiul însemnat, e bine reprezentat în Sf. Colegiu al cardinalilor și prin urmare în guvernul Bisericii universale, și are, printr-o favoare deosebită, protectoratul intereselor catolice în Orient.

Prin urmare, dacă vre-un șef al unei națiuni catolice ar ofensa într-un mod grav pe suveranul pontific, venind să aducă omagii la Roma, adică chiar în reședința scaunului pontifical și chiar în palatul apostolic, regelui Victor-Emanuel al III-lea, adică aceluia care îi deține autoritatea sa civilă, contra ori-cărui drept, împedându-i libertatea trebuincioasă și neatrănarea, greșala este cu atât mai mare venind din partea d-lui Loubet; și dacă, cu toate acestea, nunciul pontifical a rămas la Paris, se datorește numai unor motive foarte grave de ordine și de natură cu totul speciale. Declarația făcută de d. Delcassé în Parlamentul francez nu poate să-i schimbe caracterul, — declarație după care faptul acestei vizite nu cuprindea nici o intenție ostilă Sf. Scaun; de oare-ce ofensa este intrinseca actului, cu atât mai mult cu cât Sf. Scaun prevenise guvernul francez.

Și atât opinia publică din Franța cât și cea din Italia au băgat de seamă caracterul supărător al acestei vizite, căutată dinadins de guvernul italian în scop de a obține ast-fel slăbirea drepturilor Sf. Scaun și ofensa adusă demnității lui, — drepturi și demnități pe cari acestea țin să le aperse chiar în interesul catolicilor din lumea întreagă.

Și pentru ca un fapt atât de dureros să nu poată crea un precedent, Sf. Scaun s'a simțit obligat să protesteze cât se poate de formal și de lămurit și sub-semnatul cardinal secretar de stat, din ordinul Sfinției Sale informează pe Excelența Voastră despre aceste lucruri, rugându-vă să trimiteți conținutul acestei note guvernului... Etc., etc.

Cardinal Merry del Val

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Iunie 1904.

— **Iubileul «Familiei».** Joi, la 9 Iunie n. a. avut loc în Oradea-Mare jubileul aranjat de tinerimea română în onorul redactorului «Familiei» dl Iosif Vulcan, din incidentul aniversărit de 40 ani a activității sale literare. Caracterul înălțător al festivităților a aflat expresie demnă în cuvintele prin cari iubilantul a fost salutat din partea reprezentanților deosebitelor corporațiuni. La ședința festivă, după vorbirea d-tui N. Zigre, și-a rostit discursul festiv dl Dr. Cor. Bulc. În numele societății fondului de teatru a vorbit Dr. Iosif Blaga (Brașov), în numele presei: Dr. Braniste (Lugoj), în numele tinerimii: Dr. Giurgiu (Paris), M. Popovici, (Viena), Oct. Goga (Budapesta) și I. Popovici (Cernăuți). La 3 ore a avut loc banchetul, la care în numele românilor din Oradea-Mare a vorbit Dr. Ioan Bunea. Sara tinerimea a dat o reprezentație teatrală bine reușită («Ruga dela Chisetu» de I. Vulcan). Un public numeros, venit din locuri depărtate, a asistat la toate festivitățile. După teatru a urmat dans până în zorile zilei.

— **Societatea pentru crearea unui fond de teatru român își va ținea adunarea sa generală în Brad** centrul Zarandului la 15/28 August și zilele următoare ale anului curent.

Inteligența din Brad s'a constituit în comitet, care se va îngriji, ca adunarea să reiasă într'un mod demn de poporul zarandean, cel doritor de lumină și progres.

Fruntașii zarandeni au datorința specială să facă tot posibilul pentru prosperarea acestei instituțiuni culturale naționale, de oare-ce la înființarea ei mult a obosit zarandeanul Dr. Iosif Hodoș, care în calitate de vice-comite al Zarandului și-a câștigat merite eterne și pentru înființarea gimnasiului public român gr.-or. din Brad, unul dintre cele mai prețioase tesaururi ale neamului românesc, lumină și viața Zarandului.

— **Sinodul din Constantinopol** solicitat de mitropolitul Ioachim din Monastir, să-l autorizeze a anatemisa pe părintele Teodoru, a refuzat cererea și a recomandat numitului prelat mai multă moderațiune.

Cu toate acestea patriarhul, alarmat de curentul, ce se accentuează din ce în ce mai mult printre Români macedonenii, de a se constitui în comunități independente, îi amenință, că-i va declara *schismatici*.

— **Vizita președintelui Roosevelt.** Președintele Statelor-Unite, se zice — într'o depeșă din Washington — că va veni în Europa. Va vizita cu ocaziunea aceasta pe regele Eduard, pe președintele Loubet și împăratul Wilhelm.

— **Pietatea sentimentului colegial.** La 1885 s'a înmormântat în Cladova bravul învățător Ioan Blagoescu. Cu ocaziunea examenelor venind aici în calitate de comisar consistorial fostul său coleg de studii dl Iuliu Vuia, a rugat pe dl inspector școlar Ioan Capitan, care a avut bunăvoința a servi la mormântul răposatului, ținând la fine un pătrunzător discurs. Răspunsurile le-au executat — cu lacrimi în ochi — numitul fost coleg și dl învățător local Ioan Buru. Regretatul Blagoescu a fost originar din Șiștaroveț, din părinți țărani săraci, dar fostul său învățător, neuitatul George Bocu, recunoscând talent într'insul, l-a dus din școala sa în pedagogia din Arad. Azi amândoi își dorm somnul lin al vecinicii.

La finea serviciului colegul a depus o cunună de roze pe cruce.

— **Rectorul universității din Budapesta,** după-cum ni-se comunică, — scrie „Gaz. Tr.“ — a retrimis protestul ce i-au adresat studenții români din Viena (în alacerea oprirei universităților români din Budapesta de a lua parte la serbarea din Bucovina în memoria lui Ștefan cel Mare), cu observarea, că nu cunoaște limba. Scrisoarea a fost scrisă în limba română și franceză. Că rectorul dela Budapesta nu știe francezește treacă ducă-se, dar ca să nu știe românește într'o țeară, în care trăiesc pe jumătate atât Români cât și Maghiari, este totuși o rușine a veacului al XX-lea.

— **Flota americană în Fiume.** Cum se vestește din Fiume, la 26 Iunie va sosi în portul de acolo flota americană, care va consta din vasele de război clasa I: *Maine, Kearsage* și *Alabama* și din încrucșătorii *Cleveland, Baltimore* și *Olympia*, și mai mulți contra-torpile. Orașul va arăta în onoarea oaspeților americani festivitate populară, ear guvernorul va da seara cină.

— **Medicii în Germania.** De multe ori clienții după însănătoșire nu mai plătesc medicilor, ce li se cuvine. Acest lucru se întâmplă foarte des în Germania.

Fără de această stare de lucruri, medicii din Friedrichstal-Bildstock au constituit o corporație a lor.

Această corporație a adresat tuturor clienților o circulară, prin care li se face cunoscut că s'a luat o dispoziție de cătră medicii ca să și comunice reciproc numele clienților cari nu plătesc vizitele, pentru-ca pe viitor să li se refuze serviciile medicale. O excepție atunci când sunt obligați de cătră autorități.

— **Rectificare.** În Nr. 101 al ziarului nostru pag. 2, coloana 2 de asupra de linie ultimul sir în loc de *floratque* s'a strecurat greșeala *floriatque*. Mai departe în „Anunțul“ N-rul 101

al ziarului nostru pag. 6 coloana treia de sus începând șirul 6 s'a cules că cartea are 100 pagini în loc de 200 pagini; șirul 10 în loc de iar, să se cetească dar; șirul penultim în loc de astfel să se cetească altfel. În fine la subscrisura autorului în loc de *Presb.* să se cetească *P.-presb.*

— **Broșură opriță.** Ministrul de interne a oprit răspândirea broșurei germane: „Oprimarea Slovacilor din partea Maghiarilor“, apărută în Praga; ear ministrul de comerț a detras în toată țeara debitului poștal pentru această broșură.

— **Generalul Cronie în circ.** Am pomenit și noi despre ofertul unui impresario american făcut generalului bur Cronie, marele învingător dela Magersfontein și leul dela Paardeberg, pentru a cerceta expediția internațională din St. Louis și a da acolo câte-va reprezentațiuni cu o trupă aleasă de Buri reprezentând câte-va scene din războiul sud-african. Unul cunoscut al său, care l-a întrebat asupra motivelor primirei acestui ofert, celebrul general a răspuns prin următoarea epistolă: Nainte de asta cu trei ani am luptat luptă grea și exacerbată pentru libertatea patriei mele, și totul am pierdut. Acum nu am nici vatră, nici patrie. Nevasta mi-a murit, ear cu am trebuit să iau lumea în cap... Sunt prea bătrân ca să-mi încep viața dela început, și ca să-mi asigur existența prin lucrul mânilor mele. N'am nici un venit și miseria mă așteaptă.

Ce-mi folosește gloria, care mi-a rămas din războiul purtat până la sfârșit, dacă-s incapabil de muncă, ca să trăiesc? Cu prietenii mei de multe ori mă sfătuiau ce se fac. Așa prietenul meu *Van Alpen*, fostul director al poștelor în Transvaal mi-a zis, că nu trebuie să-mi fie rușine a primi acest ofert, căci în sfârșit de foame nu pot peri.

Alții earăși au voit să mă abată dela acest plan. Acestor le-am expus apoi în ce situație mă află. Ce pot eu spera în patria mea? O bucată de pământ, un plug, o coasă, ca să lucrez...

Dacă aș fi tânăr, la tot cazul aș lucra, dar acum nu-s mai mult capabil de asta... Vremea mea a trecut.

Compatrioții mei tot așa ca și Englezii, nu fac pentru mine nimic. Gloria mea militară așa zicând îmi este singurul capital, cu care sunt avizat să-mi câștig ceva pentru bătrânețe. Amicii mei s'au convins în fine că am drept și că nu pot face altcum.

Astfel am primit ofertul. Că oamenii mei vor reprezenta scene din luptelele ultime, la cari am luat parte, dacă publicul ne va vedea, își va face o idee despre încordarea ce am dezvoltat sub durata războiului. Poate că nu o vor considera ca înjositor pentru noi, dacă reprezentăm unele scene din durerosul război. *General Cronie.*

— **Concurs cu baloane dirigeabile.** La expoziția universală din St. Louis se va ține în Iulie un concurs cu baloane dirigeabile. S'au înscris cinci aeronanți: Edward Hutchinson, din Chicago; Charles Steven, din New-York; S. M. Williams din San-Francisco; Georges David, din New-York, și celebrul Santos Dumont, din Paris.

La drept vorbind, nici un european nu concurează, căci și Dumont e brazilian.

Invingătorului i-se va da un premiu de 500.000 de franci.

— **Spioni japonezi travestiți ca ofițeri români.** Din Kursk se anunță, că acolo niște ofițeri suspecti, îmbrăcați în uniformă românească, cumpără mereu cai pentru armata română. Cumpărările ei rare-ori le fac la obor, și mai mult prin sate și prin localități îndepărtate de centru. Se bănuiește, că acești pseudo-ofițeri români sunt spioni japonezi travestiți. Sa ordonat arestarea lor.

— **Un congres de femei.** În Berlin s'a deschis în 3 i. c. n. a doua conferință internațională feminină, care are de scop înființarea unei uniuni generale pentru dreptul electoral al femeilor. La ședințele acestei conferințe, presidate de americana Susana B. Antony, o matronă de 94 ani, s'a desbătut programul acestei uniuni universale. S'au primit mai multe propuneri, dintre cari relevăm următoarele: „Bărbați și femei se nasc ca membrii egali liberi și independenți ai societății omenești, sunt egali înzestrați cu pricepere și însușiri și sunt în mod egal chemați, să exercite libertățile și drepturile lor“. O altă propunere zice: „Fiecare guvern, care impune femeilor dări și legi,

fără a le acorda egale drepturi publice cu bărbații, comite un abus de putere, care este incompatibil cu un guvern drept". In ultima ședință ținută alaltăieri s'a constituit uniunea, alegându-se în birou ca presidentă de onoare Mrs. Antrony, presidentă Miss Chatmann Catt (America) și vice-presidentă I. d-soara Dr. Anita Augspurg (Germania). La aceste conferențe au luat parte femei din Germania, Anglia, Olanda, Suedia, America, Austria, Danemarca, Norvegia și Elveția.

— **Mulțămita publică.** La fondul „Masa studenților” dela gimnaziul public rom.-gr. or. din Brad au contribuit în Mai și economii: 1. Albina din Sibiu, 400 cor. 2. „Victoria din Arad 500 cor.; 3. Crișana din Brad 200 cor.; 4. Ardeleana din Orăștie 100 cor.; apoi dl Dr. Aurel Vlad, deputat dietal 100 cor.; 2. Dr. Iustin Pop, adv. Deva 20 cor.; 3. Dr. I. Pap, adv. Brad 20 cor.; 4. Romul Coțoiu, comerciant în Baia-de-Criș 5 cor.; și 5. dl Petru Vancu, inv. în Măgheraad a colectat și administrat dela mai mulți colegi ai săi cu ocaziunea înmormântării fier., Crăciun Ignuțiu, inv. în Ternova ca cunună eternă 23 cor.

La fondul *elevilor morboși* a contribuit „Albina” din Sibiu 200 cor. Marinimoșii binefăcătorii primească expresiunea profunde mulțămite

Brad, Iunie 1904.

Comisiunea administrativă.

— **Atragem deosebita atențiune** a publicului nostru asupra inseratului de pe pagina 13 a numărului de azi, în care dl *Iosif Völlák și Comp.* recomandă biuroul său de zidire și magazinul de lemne. Sunt primite tot felul de lucrări de zidire: case de închiriat, edificii private, vile în ori-ce stil, zidirea de ghețerii, construirea de elevatori, de magazine și staluri etc.: transformează edificii vechi în noi și vopsește frontispiciii, uscă pereții, umezi etc. Sunt primite mai departe tot felul de lucruri cu cement: pardoseală, basă de beton, trepte, boltituri, iesle de cement, precum și tot felul de lucru: ce aparține branșei de lemnărit: coperișe, șopronuri și alte începuturi economice pe lângă garanță de mai mulți ani.

Iosif Völlák și Comp., Arad Radnai utca 6.

— **Depositul de ferărie și mărfuri de metal,** dulapuri de gheață etc. Fraților *Berta*, anunțat în numărul acesta îl recomandăm cu căldură cetitorilor nostri.

— **Atragem atențiunea binevoitoare** a publicului român prăvălia *Fischer Károly, Arad* calea arhiducelui Iosif nr. 8, de pe pagina 12 a ziarului nostru de azi, unde se pot căpăta tot felul de mărfuri de drot, drot împletit, pânze de drot, funauri de drot pentru paturi, site pentru ciururi ventilatoare *Bacher*, drot pentru îngrădirea de grădini, parcuri; grilaje pentru ferestre, la pivnițe, diferite site de aramă, de păr, de fer și mătăsa.

Bibliografii.

Istoria lui Ștefan cel Mare. Ministrul cultelor și Instrucțiunii publice din România călăuzit de cele mai bune intențiuni de a ridica însemnătatea aniversării morții lui Ștefan cel Mare, a făcut posibilă tipărirea unei monografii asupra marelui Domnitor. Scrierea aceasta, datorită dlui prof. univ. N. Iorga, a apărut acum într'un număr mare de exemplare, cu speciala menire de a se răspândi din centru până la ceea mai îndepărtată periferie a poporului, făcând cunoscute faptele sărbătoritului viteaz. Pe lângă ediția populară de o ieftinitate unică în piața literară (o carte de 336 pagini cu numai 75 bani) opera savantului nostru istoric s'a tipărit și în o ediție de lux, pe hârtie

velină și la sfârșit cu un prețios indice de isvoare și adnotațiuni. Prețul ei este de 2 lei 50 bani. Ambele aceste ediții stau la dispoziția marelui public. Atâr sərbarea dela Putna, cât și numele autorului asigură acestei cărți un rol frumos, patriotic, o deosebită importanță. Cartea este tipărită pe cheltuiala Ministerului de Culte și se află în deposit și de vânzare la Institutul „Minerva” București, Str. Regală, 6.

Se află de vânzare la librăria P. Simțion în Arad, și credem că tot românul va grăbi să și-o câștige.

POȘTA REDACȚIEI.

A. Stanila, Iladia. In afacerea cu moara, trebuie să consultați vre-un avocat. Lucruri d'acestea nu se pot rezolva prin scrisori. Așa cum ne-ai prezentat nouă afacerea locuitorii au dreptate și dac'o încredințați unui avocat, credem că ar mântui de belea.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Abon. 2184 *Lupșa* In scopul câștigării cunoștințelor teoretice și practice despre stupărit, cum și pentru deprinderea în facerea coșnițelor și uneltelor trebuincioase la stupărit, la economia de model de stupărit a statului din Gödöllő se vor ținea în anul acesta mai multe cursuri. Cursul pentru învățători începe la 1 Iulie și durează până la 21 aceeași lună apoi dela 24 Iulie până la 13 August. Cei-ce voesc să ia parte la aceste cursuri, au să-și înainteze petițiunile provăzute cu timbru de 1 coroană ministrului de agricultură prin autoritățile superioare cel puțin cu 20 zile înainte de începerea cursului.

INSERTIUNI și RECLAME.

Sita pentru mașine de imblătit din tinichea.
Patent
Hugo Graepel.

Sperăm a face serviți însemnat onorațiilor nostrii cetitori, dacă în coloanele ziarului nostru dăm descrierea amănunțată a acestei site practice și ingenioase. Sita aceasta a fost fundamental probată în decursul treierului. Broșura de 24 pagini trimisă de curând din partea fabricantului dl Hugo Graepel cuprinde toate atestatele, cari dovedesc mai mult ca ori-ce laudă proprie aplicabilitatea folositoare și practică a acestei site precum și relevă toate avantajile ei față de sitele de pân'aci. Atestat și mai eloquent dau comanda ulterioare, cari zi de zi se înmulțeste, așa că dl Hugo Graepel se vede silit a-și mări secția de perforare, ca să poată îndeplini toate comanda.

Ne folosim de această ocaziune îmbucurătoare pentru a mai descrie odată pe scurt această sită recomandabilă, sperând, că vom face mare serviți cetitorilor nostri, cari încă nu cunosc această sită.

Cu aceasta ocaziune mai notăm, că anul trecut un posesor al patentei unei alte site la comanda unei site de a noastre ne-a făcut atent, că patenta noastră afirmative lovește în patenta lui. Cum aflăm din izvor sigur și demn de credință, judecătoria a decis definitiv în acest proces ridicat împotriva noastră, că patenta obținută pentru sita lui Hugo Graepel nu lovește în altă patentă obținută pentru asemenea sită, și că sita noastră se bucură de mai mari avantajii vrednice de patentă, de cât sita aceea.

Nr. 240

Mântuit dela Moarte. Un om oare cândva desnădăjduit trimite inventatorului crucei duple-electro-magnetice R. B. Nr. 86967, d-lui Albert Müller Budapesta V., Vadasz-u. 42, următoarea scrisoare de mulțumită:

Stimate Domnule Müller!

Inainte de toate te încunoștiunțez, că sunt un om sărac și boala m'a silit să intru într'un spital din Budapesta, apoi am stat 3 luni sub îngrijirea doctorilor din Zombor și toate acestea m'au costat 200 cor. fără ca să mă pot vindeca iar doctorii au pierdut nădejdea și eu trebuia să mor. Din întâmplare am dat de vestea crucei d-tale și am comandat-o purtându-o pe piept după cum mi-ai scris. In timp scurt în 10 Aprilie m'am sculat din pat, mă simt sănătos și nu mi-e teamă că mor, pentru că m'ai mântuit d-ta. Îți mulțumesc de miș de ori. Cu stimă Francisc Ostiadat, mașinist în Priglența-St.-Ivan (com. Băcs-Bodrog) în 27 Aprilie 1904.

Crucea duple-electro-magnetice R. B. Nr. 86967 costă numai 6 cor. și vindecă boalele următoare: reumatism, respirație grea, lipsă de de somn, batere de inimă, boala rea, de nervi; de aceea îndemnăm pe fie-care să se adreseze plin de încredere la dl Albert Müller Budapesta V., Vadasz-utca Nr. 42.

206

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brunn — Maria — Euzersdorf, 30 min. departe de Viena.

236

Aranjament modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electri-sare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek).

Arad, Andrástér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferărie pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang. Mașine (sparher) pentru bucătărie de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru gheață.

Arme Jerlah și Piper, puște pentru vânători. Monopol de vânzare a coaselor de oțel *Bárabás Béla* și a pompelor de stropit contra peronosporiei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, penetiluri și briciuri.

Deposit exclusiv «AHOI».

Pe seama ținuturilor sud-unga e unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comanda din provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221.—50

Este pretutindeni cunoscut că în marele magazin de ocaziune al lui

REINER S. SÁNDOR

ARAD, Piața Libertății Nr. 15 (Sabadság-ter) de lângă cafeneaua Fiume
au sosit 15,000 m. mătăasă de deosebită calitate care de care mai frumoasă

și anume:

Mătăasă Ponge, metrul 69 cruceri.

Mătase Tafft colcrată pentru bluze, metrul 87 cruceri.

Mătase Douchesse, metrul 85 cruceri.

Mătase moire, louzine, ajour în deosebite chipuri executate.

5000 părechii mănuși de Praga p. Dame

Cumpărarea nu este obligată, privirea e gratuită, așa că ori-cine se poate convinge cu această
ocaziune despre frumuseța miraculoasă și ieftinătatea mărfurilor.

P. T.

Am onorul a Vă face cunoscut, că în urma extinselor mele legături sunt în
stare de a mijoci împrumuturi (amortisări pe lângă interese) de 4.3%, 4.5% și 5%

cu plătire pe

15, 20, 25, 30, 40 și 50 ani

pe posesiuni mai mari sau mai mici și pe case de chirie dela oraș cari împrumuturi sunt a se plăti în rate de jumă
tate an; în rate se cuprinde capital și interese.

Sunt în legătură continuă atât cu institutele de bani din provincie, precum și cu toate cele din Budapesta
prin ce sunt în stare a mijoci împrumuturile foarte ieftin și în timp scurt, precum și de a le plăti fără ori-ce detragere.

Spese preventive nu sunt, honorarul meu după tocmeală să plătește ulterior, atestatele cu spese nu sunt de
lipsă, numai extrasul autentic al cărții funduale și coala de catastro se recere; servesc prompt în ori-ce direcțiune cu deslușire.

Provocându-mă tot odată la lucrul cunoscut de toți, că în anii din urmă înt reșele împrumuturilor amortisa-
ționale au scăzut foarte, mai ales le stă în interes celor ce au îngreioate imobilele cu împrumuturi vechi scumpe, că
acestea să le schimbe cu împrumuturi noue ieftine, cu atât mai tare că trecând cu vederea chiar, că aceste împru-
muturi prin convertire să fac fără timbru și taxă, cu așa de mari avantaje, încât solvirile anuale aduc o economie
considerabilă; notez că aceste avantaje le dovedesc numerice tuturor stimaților mei clienți, cari se adresează la mine.

Atrăgându-vă atențiunea asupra celor de sus, Vă rog tot odată, ca la cas de lipsă să Vă folosiți de mijlocirea
mea, când P. T. D.-Voastră Vă veți convinge, că din împrumuturile câștigate prompt veți avea avantajii foarte însemnate.

Rog a se aduce extrasul cărții funduale.

Cu deosebită stimă:

HERZOG SÁNDOR

ARAD, Strada Weitzer János (Templom) Nr. 15, ușa 7.